

VEDTATTE UTTALELSER REPRESENTANTSKAP

14.MARS 2026

Innholdsfortegnelse

Kunstig intelligens må fremme likestilling og mangfold, ikke forsterke forskjeller	2
Stortinget trenger en komité for digitalisering, kunstig intelligens og fremtidsspørsmål	4
Forsvar sykelønna – forsvar tryggheten i arbeidslivet.....	6
CO₂-avgiften gir høyere utslipp i fiskeflåten	8
Skolen skal ikke bidra til uansvarlig skjermbruk for de yngste elevene.....	9
Ingen unge på utsiden: Fellesskap, kompetanse og arbeid i Nordland	11
Trygg vekst i havbruket – arbeidsplasser og verdiskapning langs hele kysten ..	13
Kvinnehelse er likestillingspolitikk i praksis.....	15
Helse og beredskap i hele Nordland.....	16
Trygghet for barn og unge	19
En sosialdemokratisk midtøstenpolitikk	20
Ingen har det så travelt som en død fisk	21
EØS-avtalen er avgjørende for arbeidsplasser i Nordland	22
Nord-Norge i en ny sikkerhetspolitisk tid	23
Kommunene må få gjennomførbare rammer for samfunnsutvikling.....	25

Kunstig intelligens må fremme likestilling og mangfold, ikke forsterke forskjeller

Regjeringen har gjennom plan for Norge satt et ambisiøst mål om at 80% av offentlig sektor skal ta i bruk kunstig intelligens (KI) innen 2026. Formålet er å bidra til å fornye, forsterke og forbedre offentlig sektor, og legge til rette for best mulig bruk av samfunnets ressurser. For å lykkes med å bruke KI til å flytte ressurser fra byråkrati til bedre tjenester for folk, mener Nordland AP at bruken må være politisk styrt og forankret i sosialdemokratiske verdier.

Når KI tas i bruk, må det skje på en ansvarlig, tillitsbasert og inkluderende måte. Det er samtidig viktig å være oppmerksom på at bruken av KI faktisk bidrar til å løse utfordringer, og ikke forsterker allerede eksisterende forskjeller.

Algoritmer utvikles på bakgrunn av eksisterende data. Dersom dataene gjenspeiler historiske skjevheter i arbeidsliv og samfunn, kan teknologien forsterke ulikhet, særlig for kvinner og minoriteter.

I kvinnedominerte yrker brukes KI blant annet til:

- turnus- og bemanningsplanlegging
- måling av produktivitet
- standardisering av arbeidsoppgaver
- kontroll og rapportering

Dette er positive eksempler som viser at teknologi kan bidra til å frigjøre kjerneoppgaver i arbeidshverdagen. Samtidig er det viktig å være oppmerksom på at resultatet ikke blir økt arbeidspress, mindre faglig autonomi og større psykisk belastning.

KI må brukes for å styrke arbeidsmiljøet, ikke svekke det.

Regjeringens plan for Norge vektlegger høy sysselsetting, små forskjeller og et trygt arbeidsliv. Digitalisering skal bidra til dette. Teknologi er et politisk valg. Den kan brukes til å bygge et mer rettferdig samfunn. Nordland Arbeiderparti mener at KI må være et likestillingsprosjekt. Vi skal bruke teknologi til å styrke kvinners arbeidshelse, deltakelse og innflytelse, og ikke bidra til å redusere den. Likestilling i den digitale tidsalderen krever politisk styring, tydelige rammer og sosialdemokratisk retning. Samtidig må Norge være oppmerksom på hvordan kunstig intelligens kan påvirke demokrati, offentlig debatt og informasjonsflyt. Regulering og demokratisk kontroll må sikre at teknologien styrker og ikke undergraver tilliten i samfunnet.

Nordland Arbeiderparti vil:

- sikre at konsekvenser for likestilling og arbeidsmiljø vurderes før KI tas i bruk
- styrke medvirkning fra ansatte og tillitsvalgte ved innføring av ny teknologi
- sikre at offentlig sektor går foran med etisk og ansvarlig bruk av KI
- fremme mangfold i anskaffelser og i utviklingen av teknologiske løsninger
- satse på kompetanseheving slik at kvinner ikke faller utenfor i teknologiske omstillinger

Stortinget trenger en komité for digitalisering, kunstig intelligens og fremtidsspørsmål

Digitalisering og kunstig intelligens (KI) omformer samfunnet i et tempo og omfang vi knapt har sett maken til siden den industrielle revolusjon. Automatiserte beslutninger påvirker alt fra arbeidsmiljø og pasientjournaler til medienes annonseøkonomi og forsvarsdoktriner; algoritmer filtrerer nyhetsstrømmer og setter premissene for demokratisk meningsutveksling.

Digitalisering og ny teknologi gir oss nye forutsetninger for å løse store og sammensatte problemer, samtidig som det gir oss nye utfordringer å håndtere. Både personvern, arbeidstakers rettigheter og likestilling er bare noe av dette.

For å sikre at folkevalgte tar en aktiv, helhetlig og langsiktig rolle, bør Stortinget opprette en egen, stående komité med ansvar for digitalisering, KI og fremtidsspørsmål. Det vil sikre et mer helhetlig perspektiv på digitaliseringens plass i vårt samfunn.

Per i dag har ingen av Stortingets tolv fagkomiteer digitalisering og KI som hovedfelt. Saker fordeles etter sektorprinsippet. Det fungerer godt for klart avgrensede politikkkfelt, men skaper fragmentering når et tema – som digitalisering og kunstig intelligens – kutter på tvers av alle sektorer. Saker om ny digital infrastruktur, personvern, KI-etikklovgivning, kompetanseheving, sikkerhet og internasjonalt teknologiregelverk fordeles automatisk til ulike komiteer alt etter hvor de «passer» i den tradisjonelle porteføljen. Dermed behandles ett og samme teknologiske spørsmål ofte i flere komiteer uten felles koordinering, og ingen enkeltinstans følger den røde tråden fra forskning og næringsutvikling til etikk, sikkerhet og internasjonal strategi.

En samlet komité for digitalisering, KI og fremtidsspørsmål vil løfte temaet ut av siloene og sikre at Stortinget ser teknologiutviklingen i et helhetlig perspektiv.

- Helhet og langsiktighet – Én komité kan se teknologiens samfunnseffekter på tvers av sektorer og fremme sammenhengende politikk.
- Kompetansebygging – Faste medlemmer utvikler spesialisert innsikt, slik Finland har vist i over tre tiår.
- Demokratisk ansvarlighet – Regjeringens digitaliserings- og KI-mål kan følges opp gjennom årlige framdriftsrapporter og åpne høringer.
- Bedre samordning – Komiteen kan fungere som nav og innhente uttalelser fra andre fagkomiteer før Stortinget fatter vedtak.

- Internasjonal troverdighet – En norsk komité vil gi et tydelig motstykke til nordiske og europeiske partnere i KI- og dataregulering.

Digitalisering og KI er en kontinuerlig omforming av økonomi, kultur og offentlig sektor. Dersom Stortinget skal forbli den viktigste arenaen for nasjonal styring og demokratisk kontroll, må det finnes et sted der teknologi er hovedsaken, ikke et vedlegg.

Ved å etablere en egen komité gir Stortinget et tydelig signal om at den digitale fremtiden skal formes gjennom åpen, opplyst og folkevalgt politikk. Det vil styrke samordningen, øke kompetansen blant beslutningstakerne og sikre at Norge tar en aktiv rolle i utformingen av internasjonale digitale spilleregler.

Nordland Arbeiderparti mener at spørsmålet er ikke om Stortinget trenger en slik komité, men hvor raskt vi kan få den på plass.

Forsvar sykelønna – forsvar tryggheten i arbeidslivet

Sykelønnsordningen er en av bærebjelkene i den norske modellen. Full lønn under sykdom handler ikke om fravær, det handler om trygghet, verdighet og ansvarlighet i arbeidslivet.

Når folk blir syke, skal de få ro til å bli friske. De skal ikke måtte bekymre seg for om de har råd til husleie, strøm eller mat. Slik trygghet skaper et mer rettferdig samfunn – og et mer produktivt arbeidsliv. Ordningen har bidratt til høy yrkesdeltakelse, små lønnsforskjeller og stor tillit i arbeidslivet. Den bygger på et enkelt prinsipp: Blir du syk, skal du ikke straffes økonomisk.

Forslag om kutt, karensdager eller redusert kompensasjon fremstilles ofte som nødvendige tiltak for å redusere sykefraværet. Men forskning og erfaring viser at sykefravær først og fremst handler om arbeidsmiljø, ledelse, organisering og belastning – ikke om at folk «velger» å være syke.

Trygghet for lønn ved sykdom betyr at lønnen må komme på konto i tide, ikke etter lang saksbehandling og mange ukers ventetid. De økonomiske og sosiale konsekvensene kan bli veldig store for folk. Vi må derfor sikre at folk får utbetalinger i tide og at saksbehandlingstiden i NAV må ned.

Å svekke sykelønna vil:

- Ramme lavtlønte hardest
- Øke sosiale forskjeller
- Tvinge syke mennesker på jobb
- Skyve kostnader over på andre trygdeordninger
- Undergrave tilliten i arbeidslivet

For å få ned sykefraværet må vi heller prioritere bemanningen av offentlige tjenester for å dempe belastning og sikre hele og faste stillinger for økt forutsigbarhet for arbeidstakerne. Forebygging, heltid, inkluderende arbeidsliv og systematisk HMS-arbeid er veien videre.

Et samfunn måles etter hvordan det behandler mennesker når de er på sitt mest sårbare. I Norge har vi valgt fellesskap fremfor mistillit. Det valget bør vi stå ved. Å forsvare sykelønna er å forsvare arbeidsfolks rettigheter, og selve fundamentet i den norske modellen.

Nordland arbeiderparti vil:

- Slår tydelig fast at full lønn under sykdom ligger fast

- Avviser enhver form for karensdager eller prosentkutt
- Prioriterer tiltak som faktisk reduserer sykefravær: bemanning, heltid og arbeidsmiljø

CO₂-avgiften gir høyere utslipp i fiskeflåten

I Norge bygger klimapolitikken på prinsippet om at forurenser betaler. Tanken er at avgifter skal gi incentiver til å ta i bruk mer miljøvennlig teknologi. I mange næringer fungerer dette – men i fiskeflåten finnes det i dag få reelle alternativer.

Utviklingen av klimavennlige drivstoff og løsninger for fiskefartøy har ikke kommet langt nok. Flåten er sammensatt, med svært ulike fartøytyper, driftsmønstre og behov. Det finnes ikke én teknologi som løser alt – vi trenger flere løsninger tilpasset ulike deler av flåten.

Norsk fiskeripolitikk har lyktes med å opprettholde en differensiert flåtestruktur. Det gir både kystnært fiske og havfiske, og sikrer råstoff til fiskeindustri langs hele kysten. Men når klimaavgifter øker kostnadene uten at grønne alternativer er tilgjengelige, kan resultatet bli det motsatte av det vi ønsker: høyere utslipp og råstoff som leveres i utlandet.

Nordland Arbeiderparti mener at forurenser-betaler-prinsippet er riktig – men det må kombineres med reelle alternativer. Hvis ikke, svekkes både klimaeffekten og konkurransekraften til norsk fiskerinæring.

Derfor mener vi at dagens CO₂-avgift for fiskeflåten må fjernes inntil grønne løsninger er på plass. Samtidig må Norge jobbe for bedre samordning av avgifter med nabolandene. Hvis ikke risikerer vi at fartøy bunkrer i utlandet, noe som både øker utslippene og svekker norsk bunkerberedskap – som også er viktig i et sikkerhetspolitisk perspektiv.

Skolen skal ikke bidra til uansvarlig skjermbruk for de yngste elevene.

Det er på tiden å revurdere dagens praksis med bruk av nettbrett i småskolen, og sikre at skolen tar større ansvar for å begrense unødvendig skjermtid for de yngste elevene.

De siste femten årene har mange kommuner tatt i bruk nettbrett og deler dette ut til elever allerede fra første klasse. Digitale verktøy kan, brukt riktig, gi lærerne flere pedagogiske muligheter, oppdatert lærestoff og bedre mulighet for differensiering. Det kan også redusere behovet for fysisk materiell som skoler ofte har begrensede midler til å kjøpe inn. Dette kan være gode grunner for å ta nettbrett i bruk i småskolen.

Samtidig er både fagfolk og foreldre blitt stadig mer oppmerksomme på utfordringene ved tidlig og omfattende skjermbruk. Helsedirektoratet anbefaler at barn mellom 6–12 år bruker maksimalt 1–1,5 time skjerm per dag, og gjerne mindre enn det.

De siste årene har også flere hundre foreldregrupper i Norske skoler tatt grep på egen hånd og inngått avtale om å utsette smarttelefon til etter barneskolen. Likevel må de samme foreldrene håndtere at barna tar nettbrett med hjem fra skolen for lekser og ladning.

Derfor må bruken av nettbrett i småskolen – særlig når den tas med hjem – revurderes. Nordland Arbeiderparti mener ulempene for barns utvikling og familieliv veier tyngre enn fordelene.

Nettbrett-bruk hemmer viktig sosial utvikling. Barn som bruker mye tid foran skjerm får mindre erfaring med grunnleggende samspill, konflikthåndtering, samarbeid, lek og emosjonell utvikling. Dette er ferdigheter som ikke kan erstattes av digitale verktøy.

Nettbrett fra skolen skaper uheldige konflikter mellom skole og hjem. Når skolen sender nettbrett med hjem, havner ansvaret for skjermbegrensning hos foreldrene. Mange foreldre opplever at dette fører til daglige konflikter. De som allerede strever med grensesetting, eller som har mindre kapasitet i hverdagen, blir spesielt hardt rammet.

Nettbrett fra skolen øker sosiale forskjeller mellom barn. Barn fra hjem med mindre oppfølging står i større fare for å få høy og uregulert skjermbruk. Dagens ordning bidrar derfor utilsiktet til å forsterke ulikhet.

Fordelene ved hjemmebruk av Nettbrett oppveier ikke risikoen. Nettbrett kan være et godt læringsverktøy i timene på skolen, under pedagogisk kontroll. Men det finnes lite som tyder på at lekser på nettbrett for de yngste gir så mye bedre læringsutbytte enn tradisjonelle metoder at det kan forsvare økt risiko for skadevirkningene ved feilbruk.

På denne bakgrunnen mener Nordland Arbeiderparti at dagens ordning må gjennomgås på nytt, særlig med henblikk på følgende innspill:

- Nettbrett skal ikke tas med hjem av elever i småskolen, med mindre det foreligger særskilte behov eller god pedagogisk begrunnelse.
- Skolen bør utvikle alternativer til skjermbasert hjemmelekse for 1.–4. trinn.
- Det utarbeides tydeligere retningslinjer for bruk av nettbrett til hjemmelekser i dialog med foreldre, fagfolk og lærere.
- For å sikre reell metodefrihet må skolene også ha tilgang til et godt utvalg av fysiske læremidler som konkretiseringsmateriell, spill, bøker og papirressurser.

Ingen unge på utsiden: Fellesskap, kompetanse og arbeid i Nordland

Nordland Arbeiderparti vil samle innsatsen i en inkluderings- og kompetansesatsing frem mot 2027. Kampen mot utenforskap handler om verdighet for den enkelte og bærekraft for fellesskapet, og er en av de viktigste politiske oppgavene i vårt fylke. Pandemien svekket viktige sosiale arenaer for mange unge. Gode fellesskap, trygge voksne og aktive møteplasser er avgjørende for mestring og tilhørighet.

Tall fra NAV Nordland viser at mange unge voksne i fylket står utenfor arbeid, utdanning eller annen aktivitet. En betydelig andel av disse mottar trygdeytelser, mens mange også står uten økonomiske ytelser fra det offentlige. Samtidig er et stort antall unge i Nordland omfattet av ungdomsgarantien og har behov for oppfølging for å komme i arbeid eller utdanning.

Bruken av helserelaterte ytelser blant unge øker. Stadig flere unge mottar arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd. NAV peker samtidig på at mange av de arbeidsledige ikke har fullført videregående opplæring, og at manglende utdanning øker risikoen for å bli stående varig utenfor arbeidslivet.

Nordland har allerede flere eldre enn unge, og i årene framover vil forholdet mellom dem som jobber og dem som mottar pensjon bli stadig mer krevende. Når unge mennesker får mulighet til å gå fra trygd til arbeid, betyr det derfor både bedre liv for den enkelte og store gevinster for samfunnet.

Dette forsterker behovet for målrettet innsats, både strukturelt og forebyggende. Samtidig vet vi at utenforskap ikke bare handler om arbeid og kvalifikasjoner, men også om helse, mestring og fellesskap. Styrking av lavterskel fritidsarenaer viser hvordan gratis og tilgjengelige møteplasser, idrett og kulturtilbud kan forebygge psykisk uhelse, frafall og sosial isolasjon. En mer stillesittende og skjermorientert oppvekst forsterker behovet for aktive, inkluderende fellesskap.

Tidlig innsats gir størst effekt, både menneskelig og samfunnsøkonomisk.

Nordland Arbeiderparti vil:

- Gjøre ungdomsgarantien reell i hele fylket, slik at alle unge får rask, individuell og forpliktende oppfølging
- Styrke gjennomføringen i videregående opplæring og bruke fullføringsreformen aktivt for fleksible og modulbaserte løp
- Sikre flere lære-plasser og tettere samarbeid mellom skole, NAV og næringsliv
- Utvikle målrettede kvalifiseringsløp mot helse- og omsorgssektoren

- Styrke Oppfølgingstjenesten og tverrsektorielt samarbeid for å redusere bruken av helse relaterte ytelser blant unge
- Prioritere forebygging fra tidlig barndom, i tråd med kunnskapen om at tidlig innsats gir størst effekt
- Styrke gratis og inkluderende fritidsarenaer, herunder idrett, kultur og «åpent hus»-tilbud, for å motvirke ensomhet og psykisk uhelse
- Sikre gratis eller rimelig tilgang til hall, kulturskole og lavterskel aktiviteter for barn og unge

Å redusere utenforskap er både sosialpolitikk, utdanningspolitikk og arbeidskraftpolitikk. Skal vi sikre velferdssamfunnet og utvikling i hele Nordland, må flere unge fullføre utdanning, delta i arbeidslivet og oppleve tilhørighet i fellesskapet.

Trygg vekst i havbruket – arbeidsplasser og verdiskapning langs hele kysten

Nordland Arbeiderparti vil videreutvikle havbruksnæringen. Havbruksnæringen sikrer lys i husene langs kysten og bidrar til sterk verdiskapning i distriktene. Samtidig forsyner næringen verden med sunn norsk sjømat. Vi ønsker videre vekst i havbruksaktivitet i fylket. Havbruksnæringen har mange plasser i Nordland bidratt til livskraftige lokalsamfunn. Lokale merder, slakterier, isoporfabrikker og alle ringvirkningene rundt havbruk, har gitt godt betalte helårsjobber i lokalsamfunn.

Mange av disse jobbene har kommet unge voksne til gode. Jobbene har gitt unge som falt utenfor arbeidslivet nye muligheter. Vi ser at næringen får ungdom tilbake til kysten og bidrar til folkevekst i fylket. Nordland Arbeiderparti vil arbeide for å skape enda flere havbruksarbeidsplasser i fylket og mener det vil være et viktig bidrag for videre vekst og aktivitet i Nordland.

Slik som alle andre næringer må man kontinuerlig arbeide for mer bærekraftig produksjon. Med veksten har det også kommet utfordringer, særlig knyttet til miljø og fiskevelferd. Disse utfordringene må løses raskt. Nordland Arbeiderparti er enig i at dagens reguleringer ikke gir gode nok insentiver for bærekraftig drift, og er positive til at regjeringen nå jobber med et nytt forvaltningssystem som skal gjøre det mer lønnsomt å drive med lav miljøpåvirkning og god dyrevelferd, i forbindelse med oppfølging av Havbruksutvalget.

Nordland Arbeiderparti støtter innovasjon, forskning og gründerskap som bidrar til nye bærekraftige løsninger i havbruk. Dette gjelder blant annet null- og lavutslippsløsninger som kutter utslipp, og ny teknologi som styrker fiskevelferden. Nordland Arbeiderparti er også opptatt av at det i denne sammenheng ikke settes krav som i praksis innebærer at enkelte teknologier er utelukket.

Nordland Arbeiderparti mener tildelinger og tilsyn må bli mer effektive. Avklaringer kommer raskt og kravene til føre var-hensyn settes til et rimelig nivå. Vi mener at det må jobbes for at saksbehandlingen blir mer effektiv uten at det går utover kvaliteten, og at det i den sammenheng er naturlig å benytte mulighetene KI gir for en fornyet og forsterket saksbehandling. Dette arbeidet må gjøres i alle forvaltningsorganer som saksbehandler søknader om tillatelser. Lokalsamfunn og bedrifter fortjener forutsigbarhet, og må få avklart tidligere om det blir aktivitet eller ikke. Slik at man får satt i gang produksjon eller ved avslag kan bruke ressursene på andre muligheter. I tillegg må det arbeides for at

Statsforvalteren i større grad vektlegger behovet for arbeidsplasser og verdiskaping, når de vurderer innsigelser.

27. februar i år fastsatte Kongen i statsråd en resolusjon som omhandler hvilke områder som kan utlyses for havbruk til havs. Dermed har regjeringen besluttet yttergrensene for de områdene der en ønsker å etablere den nye industrien. Dette markerte en ny og viktig milepæl i regjeringens arbeid med å realisere havbruk til havs.

Havbruk til havs kan bli et nytt industrieventyr. Samtidig skal utviklingen skje kontrollert og trinnsvis, med hensyn til både miljøet og andre næringer. At Nordland er med fra starten, med ett av de tre områdene, gir nye industrielle muligheter for Norges fremste industri- og havbruksfylke. Norge er verdens fremste havnasjon, og det er åpenbart riktig at det er Norge som går i front i utviklingen av ei ny og spennende havnæring. Den samlede kompetansen vår innen petroleum, havbruk og maritime næringer gir oss et teknologiforsprang som må utnyttes sammen med de naturgitte fortrinnene Golfstrømmen gir oss i Norskehavet.

Nordland Arbeiderparti har trua på samhandlingen mellom aktørene innen havbruk, maritim næring og offshoreindustrien, og ønsker ei felles mobilisering for å utnytte mulighetene innen havbruk til havs for å øke verdiskapingen og eksporten fra Nordland, samtidig som nye, trygge og spennende arbeidsplasser kan bygge levende kystsamfunn og styrke byene våre. Vårt mål er at Havbruk til havs gir ringvirkninger i hele Nordland.

Havbruksfondet har som ordning fungert godt for at fellesskapet også skal nyte godt av havbruksnæringens verdiskaping. Utdeling fra havbruksfondet har gitt kommuner og fylkeskommuner økonomisk handlingsrom til å bygge veier, styrke velferden og legge grunnlag for ny næringsaktivitet. Nordland Arbeiderparti mener at havbruksfondet som finansieringsordning i kommune- og fylkeskommunens inntektssystem må beholdes. Vi motsetter oss endringer som svekker Havbruksfondet.

Nordland Arbeiderparti vil:

- Legge til rette for videre vekst i havbruksnæringen
- Sikre bærekraftig utvikling gjennom teknologi og innovasjon
- Effektivisere saksbehandling og tilsyn uten å svekke kvaliteten
- Arbeide for at Statsforvalteren vektlegger behovet for arbeidsplasser og verdiskaping
- Bevare Havbruksfondet som en sterk inntektsordning for kystkommunene
- Sikre samferdselstilbud som trykker lakseslakteriene og øvrig sjømatindustri i Nordland.

Kvinnehelse er likestillingspolitikk i praksis

God helse er en forutsetning for arbeid, deltakelse og økonomisk selvstendighet. Når kvinners helseutfordringer systematisk prioriteres lavere i forskning, diagnostikk og behandling er det et strukturelt likestillingsproblem. Kvinnehelse må derfor løftes høyere på den politiske dagsordenen – både nasjonalt og regionalt. Regjeringen har tatt viktige grep gjennom kvinnehelsestrategien og styrking av forskning på kvinnehelse. Samtidig ser vi at det fortsatt er betydelige kunnskapshull, manglende kjønnsdelt forskning og strukturelle skjevheter i helsetjenesten.

Kvinner lever lenger enn menn, men har flere år med redusert helse. De rammes oftere av muskel- og skjelettplager, autoimmune sykdommer, hormonrelaterte lidelser og psykiske helseutfordringer. Mange opplever at //symptomer bagatelliseres og at diagnoser stilles for sent//. //Dette er ikke enkelthendelser, men uttrykk for systematiske skjevheter og politiske prioriteringer i helsepolitikken

I Nordland er avstandene store, og sentralisering rammer kvinnehelse særlig hardt. Regjeringens plan for Norge slår fast at sterke offentlige helsetjenester i hele landet er avgjørende for små forskjeller og høy tillit. Kvinnehelse er en del av denne samfunnskontrakten.

Likestilling handler ikke bare om retten til arbeid, men om helse nok til å stå i arbeid, delta i samfunnet og leve gode liv gjennom hele livsløpet.

Nordland Arbeiderparti vil:

- Styrke kjønnsdelt forskning og forskning på kvinnehelse, særlig på sykdommer som i hovedsak rammer kvinner
- Sikre at hormonbehandling ved overgangsalder blir tilgjengelig på blå resept etter medisinsk vurdering
- Sikre raskere diagnostisering og likeverdige behandlingstilbud uavhengig av bosted
- Styrke psykisk helsetilbud til kvinner i ulike livsfaser, med særlig vekt på svangerskap, barsel, overgangsalder og voldserfaringer
- Sikre bedre oppfølging av gravide og barselkvinner gjennom styrket jordmørtjeneste og desentraliserte tilbud i hele fylket
- Redusere geografiske forskjeller i tilgang på helsetjenester gjennom desentraliserte tilbud og styrket kommunehelsetjeneste

Helse og beredskap i hele Nordland

Nordland Arbeiderparti slår fast: Alle innbyggere i fylket skal ha tilgang til helsetjenester av høy kvalitet, uavhengig av bosted. I et langstrakt fylke med store avstander er tilgjengelighet en forutsetning for likeverd. Helsepolitikken må derfor ta utgangspunkt i geografi, kompetanse og pasientsikkerhet. Vi vil arbeide for at befolkningen har tilgang til forsvarlig akuttberedskap, trygge fødetjenester og tilgjengelige psykiatritilbud. Organisering av tjenestene skal bygge på faglighet, kvalitet og bærekraft, og sikre reell trygghet for innbyggerne.

Pasientsikkerhet skal være styrende for våre prioriteringer. Fra prehospitalet innsats til spesialisert behandling og oppfølging. Hele behandlingsskjeden må fungere helhetlig og trygt. Lange avstander skal møtes med styrket samhandling og gode prehospitale tjenester.

Luftambulansetjenesten er avgjørende for liv og helse i Nordland, der store avstander og krevende vær gjør ambulanseflyene til en forutsetning for likeverdige helsetjenester. Nordland Arbeiderparti mener derfor at hele luftambulansetjenesten – både helikopter og ambulansefly – må samles i en statlig og forutsigbar modell.

Psykisk helse er en av vår tids største utfordringer. Selvmord og økende utenforskap viser at dette krever tydelig politisk vilje. Nordland Arbeiderparti vil styrke forebygging, lavterskeltilbud og samhandling mellom helse, skole og arbeidsliv. Å prioritere psykisk helse er å investere i liv, deltakelse og fellesskap.

For mange i Nordland er pasientreiser en del av behandlingen. Ordningene må være tilpasset lange avstander og sikre trygg og forutsigbar reise til og fra behandling. Kvalitet og beredskap forutsetter stabile fagmiljø. Vi vil arbeide for god rekruttering, heltidsstillinger og forutsigbare rammer som styrker kompetansen i hele fylket. Nordland har en sentral rolle i nasjonal beredskap. Helseberedskap må ses som en del av samfunnets totale beredskap. Samordning mellom sivile og militære aktører skal styrke den sivile kapasiteten og sikre trygghet i krisesituasjoner. Denne retningen er i tråd med regjeringens plan for Norge om trygghet, sterke fellesskap og bærekraftige offentlige tjenester i hele landet.

Nordland Arbeiderparti vil gå til valg i 2027 med en samlet og ansvarlig helsepolitikk: Likeverdige tjenester. Sterk faglighet. Trygghet i hele fylket.

Denne uttalelsen er basert på følgende hovedområder:

Helse og beredskap i hele Nordland

Videreføring og tydelig prioritering mot 2027

Nordland Arbeiderparti bygger videre på vedtakene fra 2025.

Målet ligger fast: Likeverdige helsetjenester av høy kvalitet i hele fylket.

I tråd med regjeringens plan for Norge (2025–2029) om trygghet, sterke fellesskap og

bærekraftige offentlige tjenester, vil vi videreføre og styrke arbeidet for tilgjengelighet, kvalitet og beredskap i Nordland.

Tilgjengelige og faglig sterke sykehustjenester

Vi viderefører vår forpliktelse til å sikre befolkningen tilgang til akuttberedskap, fødetjenester og psykiatritilbud som er faglig forsvarlige og geografisk tilgjengelige. I forlengelsen av arbeidet med styrket sykehusfinansiering og pasientsikkerhet vil vi:

- Legge vekt på at organisering bygger på kvalitet, kompetanse og bærekraft
- Sikre at geografiske forhold og transport inngår i vurderingene
- Styrke prehospitale tjenester som en del av tilgjengeligheten

Vår tilnærming er funksjonsbasert og faglig forankret.

En helhetlig behandlingsskjede

I arbeidet med å styrke pasientsikkerheten viderefører vi innsatsen for bedre samhandling mellom kommune og spesialisthelsetjeneste.

Vi vil bygge videre på nasjonale kvalitets- og pasientsikkerhetstiltak ved å:

- Styrke helhetlige behandlingsforløp
 - Prioritere digitale løsninger som gir sømløse overganger
 - Sikre at beslutninger om tidskritiske behandlinger bygger på faglighet og robust beredskap
- Målet er reelt likeverdige tjenester gjennom en solid og sammenhengende behandlingsskjede.

Psykisk helse, forebygging av selvmord og utenforskap

I videreføringen av satsingen på psykisk helse vil vi tydeliggjøre dette som en hovedprioritet frem mot 2027.

Selvordstall og økende utenforskap viser at dette er et område som krever langsiktig og målrettet innsats.

Vi vil:

- Bygge videre på nasjonal opptrapping av psykisk helse
- Styrke lavterskeltilbud og tidlig innsats
- Redusere ventetider og forbedre samhandling
- Arbeide systematisk for å forebygge selvmord og utenforskap

Å styrke psykisk helse er å styrke liv, tilhørighet og samfunnsdeltakelse.

Pasientreiser, tilgjengelighet i praksis

I forlengelsen av arbeidet med å forbedre pasientreiseordningen vil vi fortsette å løfte distriktsutfordringene.

Vi vil arbeide for:

- Ordninger tilpasset lange avstander
- Trygg hjemreise der helsetilstand tilsier det
- Forutsigbarhet og god informasjon til brukerne

Lange avstander skal ikke gi dårligere trygghet.

Rekruttering og bærekraftige fagmiljø

Vi følger opp den nasjonale satsingen på helsepersonell ved å prioritere:

- Stabile fagmiljø i hele fylket
- Rekruttering og stabilisering i distriktene
- Forutsigbare rammer for ansatte

Stabile fagmiljø er forutsetningen for kvalitet og beredskap.

Helse som del av totalberedskapen

I tråd med regjeringens vektlegging av trygghet og beredskap vil vi integrere helseberedskap tydeligere i fylkets samlede beredskapsarbeid.

Samordning mellom sivile og militære aktører skal bidra til å styrke den sivile kapasiteten, innenfor rammen av helsetjenestens ansvar.

Trygghet for barn og unge

Trygghet for barn og unge begynner i barnehagen og skolen. Det er avgjørende at barna møter voksne i trygge rammer og et læringsmiljø som gir dem gode muligheter til å utvikle språk, sosiale ferdigheter og grunnleggende ferdigheter. Tidlig innsats i barnehagen legger grunnlaget for videre læring, og et målrettet arbeid med helt essensielle ferdigheter slik at alle barn får en god start og noe å bygge videre på.

I skolen er det behov for tidligere prioritering av lesing, skriving og regning. Den nasjonale satsingen på leseløft gir mulighet til å styrke opplæringen gjennom mer bruk av fysiske bøker, bedre tilrettelegging for konsentrasjon og tiltak for elever som trenger ekstra oppfølging. Det samme gjelder en tryggere og mer balansert digital hverdag der både barn og voksne får bedre verktøy for digital dømmekraft.

Trygghet skapes også utenfor klasserommet. Et tett samarbeid mellom skole og hjem, samt et tett samarbeid mellom helsetjenester og andre fagmiljøer gjør det mulig å fange opp utfordringer tidlig for å hindre utenforskap. Gode fritidstilbud, kulturaktiviteter og trygge møteplasser i nærmiljøet er viktige for barns trivsel og sosiale tilhørighet.

Felleskolen er avgjørende viktig mot økende ulikhet. Derfor er trygghet i opplæringen et av våre viktigste satsninger. Målet må være at alle barn og unge i Nordland skal ha mulighet til å lære, mestre og leve trygge liv.

Nordland Arbeiderparti vil:

- Styrke språk- og leseopplæring i barnehagene gjennom mer høytlesning og tilgang til bøker.
- Jobbe med tiltak for å rekruttere og beholde barnehagelærere og fagarbeidere i barnehagene.
- Sikre at alle skoler skal ha tilstrekkelig tilgang til fag- og skjønnlitteratur i både papir- og digitalformat.
- Utvide tidlig innsats og støtte for elever som strever med grunnleggende ferdigheter.
- Etablere tydelige lokale retningslinjer for trygg digital bruk for elever, ansatte og foresatte.
- Styrke de forebyggende tjenestene i kommunen gjennom blant annet videreutvikling av nasjonal ressursfordeling for helsesykepleier i skolen.
- Tilrettelegge for nye vurderingsordninger for dagens prøver og eksamener.
- Sikre at barn og unge i distriktene får likeverdige tilbud som ungdom i tettbyggede strøk

En sosialdemokratisk midtøstenpolitikk

Arbeiderpartiet og arbeiderbevegelsen har en lang og stolt tradisjon med å stå opp mot urett, og vår solidaritet kjenner ingen landegrenser. Norsk arbeiderbevegelse har vært i front på å kjempe mot undertrykkelse blant annet under Apartheidregimet i Sør-Afrika, fagforeningskampen for frihet og demokrati i Polen og nå Ukrainas kamp mot en overmakt. Vi er et lite land i verden som har bidratt til å utrette store ting og nå skal vi fortsatt gjøre Palestinernes kamp til vår kamp.

Palestinerne på Gazastripen har fått en sårt trengt våpenhvile. Nordland Arbeiderparti mener det er viktig at Arbeiderpartiregjeringen jobber for at våpenhvilen opprettholdes samt jobber for at en mer varig fredsavtale kan komme på plass. Det er likevel ikke slutt på uretten som begås mot Palestinerne både på Gazastripen og på Vestbredden. Vi er svært bekymret for at det stadig bygges Israelske bosettinger på Palestinsk land på vestbredden og at nødhjelp ikke slipper inn på Gazastripen. Regjeringen må fortsatt ha disse sakene som et av våre viktigste utenrikspolitiske mål.

Det fins moderate krefter både i Israel og Palestina som jobber mot krigen som har pågått og folkerettsbruddene på Vestbredden. Regjeringen må fortsette å støtte opp om de Palestinske selvstyremyndighetene på Vestbredden slik at de opprettholder sin legitimitet. Det er viktig at regjeringen bidrar til å bygge økt legitimitet rundt demokratiske prosesser i Palestina, er det ikke legitimitet rundt institusjoner og demokrati fins det heller ingen vei til varig fred.

Nordland Arbeiderparti har tillit til at regjeringen bruker de virkemidlene som er mest hensiktsmessig for å kjempe Palestinernes sak. Det må utøves mer press på Israelske myndigheter og reaksjoner om de skulle bryte våpenhvilen og fortsette med folkerettsbrudd både på Vestbredden og Gazastripen.

Nordland Arbeiderparti ser med avsky på nyhetene om at Israel fortsatt ikke slipper inn tilstrekkelig med nødhjelp, dette kan ikke aksepteres av det internasjonale samfunnet.

Norge bør gjennomføre en helhetlig gjennomgang av norske bistandsmidler for å kartlegge hvilke områder vi bør satse sterkest på, særlig i en situasjon der bistandstiltak fra flere giverland globalt svekkes. Samtidig må det etableres en Nansen-pakke for Palestina med økt bistand, der Norge tar en lederrolle internasjonalt i arbeidet med gjenoppbyggingen av Gaza.

Regjeringen må bruke de diplomatiske og politiske virkemidlene som er tilgjengelige for å bidra til at folkeretten respekteres og at en varig fredsløsning kan oppnås.

Ingen har det så travelt som en død fisk

God samferdsel er avgjørende for å sikre gode lokalsamfunn. Nordland er et langstrakt og værutsatt fylke. Samtidig har vi et næringsliv som er avhengig av å få sine varer og produkter eksportert ut, og innbyggere som er avhengig av trygg og sikker infrastruktur. Det binder oss sammen, både mellom regioner og fra Nordland og ut i markedet.

Nordland Arbeiderparti mener det er helt nødvendig å prioritere gode og effektive transportårer ut i markedet og mellom regioner. Næringslivet i Nordland er helt avhengig av at veier er åpne, at fergene går, og at jernbanen har nok kapasitet. Spesielt gjelder dette fiskeri- og havbruksnæringa.

Økt satsing på Nordlandsbanen og Ofotbanen er vesentlig, både av hensyn til samfunnssikkerhet og totalberedskap, miljø, og ikke minst for næringslivet som er avhengig av forutsigbare og presise avganger. Det handler om verdiskaping, men også trygghet, beredskap og gode, levedyktige lokalsamfunn bygget for framtiden.

For Nordland Arbeiderparti er det viktig at prosjekter som bidrar til økt verdiskaping og økt beredskap prioriteres høyt, både av staten og av fylkeskommunen. Fisken og produkter fra industrien må kunne fraktes raskt og effektivt ut fra kysten til markedene ute i verden. I tillegg ser vi økt trafikk fra reiselivet i hele Nordland, og også denne næringen har behov for trygge og gode transportmuligheter.

Nordlandsbanen og Ofotbanen må styrkes og det må bygges krysningsspor til målet om dobbeltspor er nådd. I tillegg må vi sørge for at prosjekter som Sørfoldtunnellene, Hålogalandsveien, E6 og E10 blir prioritert i Nasjonal Transportplan.

Nordland Arbeiderparti vil:

- Jobbe for at vedlikeholdsetterlepet på fylkesveiene reduseres og at utbedringer ved utsatte veistrekninger, slik som Sørrelva-Borkamo, gjennomføres
- Jobbe for økt vedlikehold av viktige veistrekninger inn mot flyplass og jernbane
 - sørge for at fergestrekninger med godstransport fungerer og er tilpasset lokalsamfunnenes behov og er fullt ut kompensert over statsbudsjettet
- jobbe for flere krysningsspor på Ofotbanen og utbedring av Nordlandsbanen
- arbeide for at man bedre skal kunne hensynta behovet til befolkning og næringsliv langs kysten og spesielt ved pressede samband
-

EØS-avtalen er avgjørende for arbeidsplasser i Nordland

Nordland er et eksportfylke. Våre lokalsamfunn trygges av stabile og forutsigbare arbeidsplasser. I en urolig tid, der internasjonalt samarbeid utfordres og handelspolitiske spenninger øker, er det viktigere enn noen gang å sikre trygge rammer for norsk næringsliv.

EØS-avtalen er en slik trygghet. Den har tjent Norge og norsk næringsliv godt gjennom flere tiår, og gir norske bedrifter tilgang til vårt viktigste marked. For et eksportfylke som Nordland er dette avgjørende.

Nordland Arbeiderparti vil fortsatt arbeide for at vårt næringsliv skal ha stabile og forutsigbare rammevilkår, og for et tett og godt samarbeid med Europa gjennom EØS-avtalen.

Gjennom EØS sikres markedsadgang for viktige nordnorske næringer som sjømat, industri, mineraler og leverandørindustri. Dette skaper arbeidsplasser, verdiskaping og grunnlag for levende lokalsamfunn i hele fylket.

Samtidig må Norge bruke handlingsrommet i EØS-avtalen aktivt. Vi skal føre en politikk som utvikler norsk industri, styrker verdiskapingen i distriktene og sikrer gode arbeidsvilkår for arbeidstakerne.

Nordland Arbeiderparti vil derfor:

- sikre fortsatt norsk tilknytning til det europeiske markedet gjennom EØS-avtalen
- arbeide for gode rammevilkår for eksportrettet næringsliv i nord
- bruke avtalen til å styrke norsk industri og arbeidsplasser
- sikre et seriøst arbeidsliv med ordnede lønns- og arbeidsvilkår
- For Nordland handler EØS ikke bare om handel. Det handler om arbeidsplasser, trygghet for familier og framtid for lokalsamfunn i hele fylket.

Nord-Norge i en ny sikkerhetspolitisk tid

En ny sikkerhetspolitisk virkelighet

Nordområdepolitikken må tilpasses dagens sikkerhetspolitiske situasjon for å møte utfordringene vi står overfor og skape en trygg og bærekraftig fremtid for Nord-Norge. Den dramatiske utviklingen i våre nærområder, med Russlands ulovlige invasjon av Ukraina og økt geopolitisk spenning i nord, krever en moderne og målrettet politikk. Samtidig gir Sveriges og Finlands NATO-medlemskap nye muligheter for samarbeid.

Styrket forsvar og beredskap i nord

For Nordland Arbeiderparti er det avgjørende at beredskap og forsvar i Nord-Norge styrkes. Regjeringen har lagt frem en historisk forsvarssatsing, hvor en betydelig del av ressursene går til nordområdene. Over de neste 12 årene vil minst 1635 milliarder kroner investeres i forsvaret, med fokus på økt tilstedeværelse og beredskap i strategisk viktige områder i nord. Forsvaret må sikres nødvendige ressurser og kapasitet for å håndtere både militære og sivile beredskapsutfordringer i en urolig tid.

Totalberedskap og sivilt-militært samarbeid

Totalberedskapskommisjonens målsetninger må ligge til grunn for videre satsing. En robust beredskap i hele landet krever særlig fokus på utfordringene i nord. Det innebærer å styrke totalforsvaret, hvor samspillet mellom sivile og militære aktører er avgjørende. Kommunene spiller en sentral rolle i beredskapsarbeidet. Derfor vil vi arbeide for at kommunene i Nord-Norge får økte ressurser og bedre koordinering i krisesituasjoner. Sivil beredskap, inkludert helseberedskap, energiforsyning og infrastruktur, må styrkes for å håndtere potensielle kriser i en stadig mer uforutsigbar tid. Samspillet mellom offentlige myndigheter og frivilligheten styrker beredskapen i hele landet, både i forebygging, akutte hendelser og gjenoppbygging etter kriser. Å legge til rette for gode rammevilkår og tett samarbeid med frivillig sektor er derfor avgjørende for et robust og trygt samfunn.

Kunnskap og forskning som fundament

Forskning og innovasjon er avgjørende for en sterk nordområdepolitikk. Vi må være ledende innen forskning på nordområdene for å møte sikkerhetspolitiske utfordringer og utvikle bærekraftige løsninger for næringsliv og miljø. Etableringen av en ny avdeling av Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) i Nord-Norge er et viktig steg i riktig retning. Nordland Arbeiderparti vil fortsette å jobbe for at kunnskapsmiljøer i nord styrkes og får en sentral rolle i nasjonal beredskap. Sterke lokale fagmiljøer er avgjørende for god beredskap, og det samme gjelder et allsidig nordnorsk næringsliv som leverandør til Forsvaret.

Ledende innen dronesatsing

Etableringen av en dronebase på Andøya gir mulighet til å utvikle sterke fagmiljøer innen både sivile og militære kompetanseområder. Nordland skal være ledende i utviklingen av norsk dronesatsing, med en tett kobling mellom forsvar, teknologi og industri. Forsvarets tyngdepunkt i nord

Forsvaret skal ha et tydelig tyngdepunkt i nord, også når det gjelder ledelsesfunksjone. I en tid med økt usikkerhet i Europa er det avgjørende at Norge har en regjering med en tydelig nordområdepolitikk. Regjeringen Støre har klare mål og ambisjoner som styrker landsdelen. Sammen med våre nordiske og NATO-allierte står vi sterkere i en kritisk situasjon. Nordland Arbeiderparti vil fortsette å jobbe for en sterk, helhetlig og fremtidsrettet beredskaps- og forsvarspolitik, der sikkerhet, beredskap og kunnskap står sentralt.

Nordland, som et fylke med sin sterke industrikompetanse, vil arbeide for å få flere bedrifter til å jobbe innenfor forsvarsindustri. Landsdelen blir viktigere og viktigere sikkerhetspolitisk, og det er viktig at Nord-Norge også er en del av forsvarsindustrien for å sikre totalforsvaret. Fremover vil det også være viktig at regionale aktører blir prioritert i forhold til anskaffelse av forsvarsmateriell i Norge.

Kommunene må få gjennomførbare rammer for samfunnsutvikling

Nordland Arbeiderparti er bekymret for en utvikling der kommunenes planarbeid i økende grad stoppes eller forsinkes av innsigelser fra statlige og regionale myndigheter som trekker i ulike retninger.

Kommunene har ansvaret for lokal samfunnsutvikling, arealplanlegging og tilrettelegging for bosetting, næringsliv og beredskap. Samtidig opplever mange kommuner at ulike offentlige etater fremmer innsigelser basert på hvert sitt sektoransvar – uten at hensynene er samordnet på forhånd. Resultatet blir planer som i praksis blir umulige å realisere, selv når de er politisk vedtatt lokalt og godt forankret i lokalsamfunnet.

Når én statlig myndighet krever utvikling, mens en annen stopper den av hensyn til egne regelverk, skyves ansvaret ned på kommunene. Det svekker både framdrift, forutsigbarhet og tilliten til planprosesser.

Nordland står samtidig foran store muligheter innen grønn industri, energi, mineraler, havbruk og reiseliv. Skal disse mulighetene realiseres, må planprosessene være forutsigbare og gjennomførbare. Når planprosesser stopper opp i langvarige uavklarte forhold mellom statlige etater, risikerer vi å miste investeringer, arbeidsplasser og utviklingskraft i distriktene.

Nordland Arbeiderparti mener at:

- Statlige myndigheter må samordne sine innspill tidligere i planprosessene, slik at kommunene møter én helhetlig stat – ikke flere motstridende stemmer.
- Innsigelsesinstituttet skal være et unntaksverktøy for nasjonale og vesentlige regionale interesser, ikke et ordinært virkemiddel i sektorstyring.
- Planprosesser for viktige samfunns- og næringsprosjekter må behandles mer effektivt, og staten må bidra til å løse konflikter mellom sektormyndigheter – ikke bare påpeke hindringer.
- Ordningen for tildeling av nettkapasitet må gjennomgå slik at prosjekter som faktisk kan realiseres prioriteres, samtidig som utbyggingen av strømmettet skjer raskere.
- Lokaldemokratiet må tillegges større vekt når nasjonale hensyn veies opp mot behovet for utvikling og bosetting i distriktene.

Nordland trenger vekst, arbeidsplasser og levende lokalsamfunn. Da må kommunene gis reelle muligheter til å planlegge og utvikle egne samfunn innenfor klare og samordnede rammer fra staten.